

RÄTTEN ATT I EUROPA jaga arbete ska förvägras de nya EU-medborgarna. Samtidigt menar arbetarrörelsen att den agerar av omsorg om invandrarna. Övergångsreglerna är inget annat än snäv gruppegoism, hyckleri och dubbelmoral, skriver national-ekonomerna Daniel Waldenström och Jonas Vlachos.

Arbetarrörelsen hycklar

Svensk arbetarrörelse påstår sig stå för internationell solidaritet. Regeringens förslag om särskilda övergångsregler tyder på något helt annat. En stor del av de positiva effekterna av arbetskraftsinvandring tillfaller nämligen de fattigare delarna av världen.

Den bristande solidariteten hos de rika ländernas arbetarrörelser kritiserar i en rapport om rättvis globalisering som en kommission stödd av ILO, FN:s organ för arbetsrättsliga frågor, nyligen gav ut.

Kommissionens rapport, som faktiskt välkomnas av svenska LO, understryker hur viktig arbetskraftsinvandring är för att minska klyftorna mellan rika och fattiga länder.

Vinsterna av arbetskraftsinvandring tillfaller både mottagarland, emigranter och sändarland. I mottagarlandet är den kanske mest markanta vinsten att man kommer att kunna köpa billigare tjänster. Invandring minskar även de växande demografiska obalanserna.

Klart är även att vissa påverkas negativt av öppnare gränser. Främst gäller detta dem som arbetar i branscher som tidigare varit stängda för utländsk konkurrens.

Detta har dock alltid varit den oundvikliga baksidan av en internationaliserad ekonomi.

Men såvida man inte anser att det är värre för en tandläkare eller byggnadsarbetare att förlora sitt jobb till en person från Polen än för en sömmerska att se sitt arbete omlokaliseras till Baltikum, är det uppenbart att Sverige tjänar på ökad invandring.

De fattiga länder som förväntas sända sin arbetskraft gynnas på

flera sätt. De arbetare som stannar kvar får på sikt höjda reallöner.

Naturligtvis tjänar de emigrande individerna, då de kommer att få betydande lönelöft i reala termer. Dessutom tjänar invandrarfamiljer i hemlandet bla genom de pengar deras emigrerade släktingar skickar hem.

Enligt ILO motsvarar denna typ av kapitalflöde minst 75 miljarder dollar per år – ungefär dubbelt så mycket som världens samlade bistånd!

De föreslagna övergångsreglerna ska motverka svartarbete bla genom hårdare kontroll av arbetsgivare. Men svartarbete i exempelvis byggbranschen är ingen nyhet, så varför kommer åtstramningen just nu? Inte anser väl regeringen att det är bättre med svenska än med invandrade svartarbetare?

Regeringen och dess stödpartier vill även försvåra utverkandet av f-skattsedel. F-skattsedel ses nämligen främst som ett sätt att kringgå arbetsmarknadens regler.

Men varför väcks denna fråga just nu? Många andra arbetsintensiva näringar, tex närbutiker och journalistik, har sedan länge utsatts för konkurrens av individer med f-skattsedel, utan att detta har gett upphov till politisk debatt.

När konkurrensen nu uppträder i nya branscher är den plötsligt ett problem. Kanske säger oron mer om arbetarrörelsens interna maktbalans än om någonting annat.

Om det verkligen vore omsorgen om egenföretagarnas levnadsstandard som driver regeringen har den ett antal svåra avvägningar att göra.

Ska en frilansande journalist som inte drar in avtalsenlig lön varje månad fräntas sin f-skattsedel? Är

Daniel Waldenström

Jonas Vlachos

det värre för en egenföretagare i byggbranschen att tjäna 12 000 kronor i månaden än för en närbutiks-innehavare att klara sig på samma summa?

Slutsatsen är att de restriktioner regeringen vill lägga på invandringen är resultatet av snäv gruppegoism. Svensk arbetarrörelse står dessutom alltmer isolerad i denna fråga.

ILO anser friare arbetskraftsinvandring vara en viktig del på vägen mot en rättvisare värld. Omstruktureringsproblem i de rika länderna måste mötas med åtgärder i form av omskolning i stället för migrationshinder. Dessa drabbar nämligen alltid de fattiga länderna värst.

Om det är oron för överutnyttjande av välfärdssystemen som ligger bakom motståndet mot invandring, tyder mycket på att vi svenskar själva är huvudproblemet. Låt oss därför föreslå en annan tolkning av oron.

I flera branscher klagar arbetsgivarna på arbetskraftsbrist trots höga arbetslöshetstal. Om vakanerna börjar fyllas med utländsk arbetskraft kan det vara svårt att hävda att arbetstillfällen inte finns.

Detta skulle öka pressen på svenskar att ta jobb i stället för att gå kvar på a-kassa. Är det solida-

riskt att hindra arbetsvilliga invandrare att komma hit för att undvika detta?

Förslaget om arbetsmarknadsprövning har lagts på is men kan ändå få omedelbara konsekvenser. Alla regeringar är känsliga för opinionsvindar. Således kommer de grupper som bäst lyckas utmåla invandringen som ett problem att ha störst chans att få den begränsad.

Bara möjligheten att införa arbetsmarknadsprövning kan därför komma att vrida den svenska debatten i invandringsfientlig riktning.

I USA, där vi båda tillfälligtvis är verksamma, gäller oron främst utlokaliseringen av arbeten till tredje världen, så kallad "outsourcing". Ingen politiker försöker emellertid motivera sina förslag om utökade handelshinder med omsorgen om dataprogrammerarna i Indien – det är ju dem man vill göra arbetslösa!

Denna brist på politiskt hyckleri är uppfriskande.

I Sverige är däremot hyckleriet utbrett. När vi gick med i EU var rätten att ge sig ut i Europa på jakt efter arbete central. Denna rättighet ska nu förvägras de nya EU-medborgarna.

Till råga på allt påstår sig företrädare för arbetarrörelsen lägga dessa diskriminerande förslag utifrån omsorg om invandrarna. Vi hoppas att riksdagens övriga partier vägrar ställa upp på denna dubbelmoral.

DANIEL WALDENSTRÖM

fil dr i nationalekonomi
forskare och lärare vid University
of California, Los Angeles (UCLA)

JONAS VLACHOS

fil dr i nationalekonomi
gästforskare vid University of Chicago

Replik

Marknaden ger fattiga vatten

Inger Björk och Bengt Ingerstam menar i sitt inlägg på SvD Brännpunkt den 23 mars att rika länder vill tvinga fattiga länder att privatisera sitt vatten, så att västerländska storföretag ska kunna tjäna pengar.

Fakta är följande:

97 procent av all vattenförsörjning i u-länder ligger i offentliga händer. 1,1 miljarder är utan.

Sida skriver i sin nya vattenpolicy: "Offentliga distributörer lider vanligen av olämpliga och kostsamma tekniska lösningar, dåliga anskaffningssystem, svag finansiell styrning och politisk inblandning, vilket påverkar både deras distribution och deras förmåga att täcka sina kostnader. Dessutom ställs sällan distributörerna till svars offentligt och det finns mycket lite, om något, utrymme för konsumentinflytande. Alla konsumenter påverkas av sådan ineffektivitet, men fattiga sluminvånare och marginaliserade byar på landsbygden är de som löper störst risk att inte få tillgång till vatten och avlopp."

Tydligare än så kan det inte bli. Det offentliga har misslyckats i grunden med att förse medborgarna med deras mest grundläggande behov. 12 miljoner människor dör varje år och det är oftast de allra fattigaste som är utan vatten.

På några få platser i fattiga länder har man dock låtit marknaden och företag få en roll i vattendistributionen. Företag har kommit in med kapital och kompetens och har tillsammans med sundare incitamentsstrukturer givit miljoner fattiga tillgång till rent och säkert vatten till lägre priser än tidigare. Hundratusentals liv har räddats.

Mot denna bakgrund är det hårdföra motståndet mot marknadsstänkande i vattensektorn svårt att förstå.

FREDRIK SEGERFELDT

författare till Vatten till salu
- hur företag och marknad kan lösa världens vattenkris
(Timbro, 2003)

REPLIK | Hammarberg och fredsstyrkor

Bush bör lära av Eisenhower

Thomas Hammarberg framhåller mycket riktigt på SvD Brännpunkt den 23 mars att det enda rimliga nu är att internationella fredsstyrkor placeras på Västbanken och i Gaza och att den israeliska armén dras tillbaka till de gränser som gällde före kriget 1967. Det kan vara skäl att erinra om att dessförinnan hade lugn rått i området i tio år!

I slutet av oktober 1956 anföll England och Frankrike tillsammans med Israel Egypten i ett desperat försök att återta Suezkanalen, som president Nasser nationaliserat några månader tidigare.

Trots veton från både England och Frankrike lyckades generalsekretären Dag Hammarskjöld få upp frågan i generalförsamlingen som den

4 november beslöt att för första gången sätta in FN-styrkor (Unef 1) för att trygga freden i Mellanöstern. I slutet av december 1956 hade England/Frankrike utrymt Egypten.

Israels ockupation av Sinai blev föremål för en serie hätska dispyter i FN. Israel hade invaderat området den 29 oktober 1956, fyra dagar före det amerikanska presidentvalet.

President Eisenhower fördömde operationen offentligt och trotsade därmed alla regler för hur man uppträder som kandidat i ett sådant val. Två dagar senare fördömde han det brittisk-franska äventyret ännu starkare. Han fördes tillbaka till Vita huset av ett jordskredsval.

Den förre armégeneralen Eisen-

hower hade sett nog av krigets elände under andra världskriget och stod fast vid sitt vallöfte – bevarande av freden i första hand.

Eisenhower menade att det var nödvändigt att Israel drog sig tillbaka; det var en internationell principfråga under FN:s stadga. Han hotade med stopp för all statlig och privat hjälp från USA samt utslutning ur FN!

Sovjet hotade med att stoppa alla oljeleveranser till Israel och att sända "frivilliga" till Egyptens hjälp.

Dag Hammarskjöld hade fortlopande diskussioner och överläggningar med såväl Egypten som Israel och betonade att Israels tillbakadragande skulle följas av olika åtgärder för att skapa fredliga förhållanden inom området.

Första dagarna i mars gick Israel med på en lösning, som innebar att Unef övertog kontrollen över Gaza natten mellan den 6 och 7 mars. I FN-styrkan ingick bland annat den svenska FN-bataljonen. Hammarskjöld rapporterade den 24 juli 1957 att Unef fungerade mycket bra och att området var fullständigt lugnt.

Det är hög tid att president Bush följer sin företrädares exempel och låter FN lösa Mellanösternskrisen.

OLLE JOHANSSON

FN-soldat 1956 i den svenska Suezbataljonen
och författare till boken "FN-Pionjärerna"